

OM FÖRSLAG TILL NY REGIONAL KULTURSTRATEGI FÖR STOCKHOLMSREGIONEN

Dnr: KUN 2017/707

Teatercentrum tackar för förtroendet att bidra med synpunkter på den föreslagna kulturstrategin för Stockholmsregionen.

Inledning

Stockholm har en unik ställning för det fria kulturlivet. Något som också konstateras i den föreslagna kulturstrategin. Stockholm har den största andelen fria teatrar i Sverige. Under 2016 spelade dessa närmare 2 000 föreställningar för 126 000 barn i länet. Mötte 24 000 förväntansfulla människor på festivaler och turnéer utanför Sveriges gränser och genomförde över 500 program inom skapande skola (Teatercentrums statistik för 2016 för anslutna teatrar verksamma i Stockholms län).

I sitt budgetäskande för 2016–2018 skriver Statens kulturråd att så mycket som 63 procent av de fria teatrarnas publik utgörs av barn och unga. Det betyder att barn och unga också är den absolut största publikgruppen även för fria teatrar i Stockholm. Alla beslut och planer med strategiskt innehåll som tas i Stockholm får konsekvenser för fria aktörer i länet. Alla beslut och förändringar av den kulturella infrastrukturen påverkar direkt fria teatrarnas möjligheter att nå ut till sin viktigaste publikgrupp: barn och unga.

Teatercentrum har i sitt yttrande valt att fokusera på den efterfrågade dialogen, som nämns i förslaget avslutande del. Det vill säga frågan om hur man kan få organisationer och verksamheter att samverka på ett sätt som bidrar till regional utveckling, och mindre på att analysera de olika delarna i förslaget till ny kulturstrategi.

Teatercentrum ser utmaningar på många områden inom kultursektorn: Tillgängligheten till kultur för grupper och individer som står långt från kulturen. Att scenkonsten fortsätter att vara relevant med möjlighet till dialog kring vår tids stora frågor: särskilt för barn- och unga. Ett jämlikt och demokratiskt kulturliv där många fler, både svenska och utlandsfödda, får möjlighet att verka inom kultursektorn etc.

Det övergripande intrycket är att kulturstrategin har en tydlig och bra form. Att mål, prioriteringar och beskrivningar är adekvata. Att de är möjliga att förstås och går att genomföra.

Men det finns också avsnitt som är svåra att förstå. Det gäller hur vissa begrepp och uttryck används.

Exempelvis begreppet "Fri kultur": (nämns i 2.1.2 Stockholms läns landstings kulturpolitiska mål)

"Fri kultur för upplevelser, möten, bildning och delaktighet."

Påståendet om "Fri kultur..." ger bara delvis klar upplevelse vad det hela handlar om. Det är väldigt svårt att exakt förstå vad "fri kultur" egentligen står för i sammanhanget?

Det finns också delar i texten som det helt enkelt inte går att förstå hur de ska realiseras.

Ta till exempel följande: *"Aktörer inom föreningslivet, det fria kulturlivet och näringslivet kan bidra genom egna initiativ och åtgärder."* Det känns ganska rättfram och tydligt. Men hur ska det förstås när det ställs mot följande textavsnitt: (5 Genomförande s. 17)

"I detta arbete behöver varje enskild aktör analysera och väga möjliga åtgärder mot varandra utifrån bedömda effekter och kostnader och med hänsyn till eventuella synergier och målkonflikter."

Hur varje aktör ska uppfatta sin roll och gemensamma uppgift i det här sammanhanget är inte helt enkelt att förstå sig på?

3 | Kulturstrategins målområden

Kulturstrategin omhuldar medborgarna och medborgarliga rättigheter. Även Barnkonventionen vävs in i texten. Men hur är det med kulturskaparnas möjligheter att vara verksamma i länet? Här behövs tydligare skrivningar. Inte bara att det de skapar framförs, produceras och görs tillgängligt.

Teatercentrum kan exempelvis se att länets professionella fria teatrar i hög grad måste turnera utanför länet för att klara sin existens istället för att spela sina föreställningar i länet. Har det att göra med brister i länets kulturella infrastruktur eller handlar det om en stark önskan att turnera mycket? Det går inte riktigt att förstå mekanismerna varför det är så? Än mindre föreslå åtgärder eftersom det just på detta område saknas underlag. Avsaknaden av en regional nivå för scenkonsten gör att diskussioner och analyser inte landar någonstans. Det blir också svårt för länets aktörer att samverka kring den här typen av frågor, när de har så skilda uppdrag och så olika styrning.

Teatercentrum ser fram emot en kulturstrategi som ger ett tydligt ramverk för samverkan och lösningar. Inte en strategi som spär på ojämlikheter och bidrar till onödigt konkurrens. Att frågor om infrastruktur hamnar på en strategisk nivå, inte hos handläggare av enskilda konstområden. Texten i förslaget pekar också i den riktningen: *"I dag saknas det i Stockholmsregionen en struktur för formaliserad dialog och samverkan mellan aktörer inom kulturområdet"*

Men nu behövs verkligen handling, inte bara ord!

4) Utmaningar

Teatercentrum håller med om de prioriteringarna som nämns i texten (4.1–4.4). Om man nu vill fokusera på dialog och struktur så är det här ett område som Teatercentrum och de teatrar som är anslutna till Teatercentrum gärna ser att det blir verkstad.

Dialogmodeller och möten

Den regionala kulturstrategin ska ses som ett levande dokument som bygger på kontinuerlig utveckling och utvärdering.

Ett sätt att skapa möten är att faktiskt visa för invånarna hur mycket kultur det finns att ta del av och göra den tillgänglig. Varför inte ta fram ett digitalt verktyg som gör det möjligt att hitta lokaler för aktiviteter där länets invånare och kulturaktörer kan skapa gemensamma arrangemang. Det kan bidra till att lokaler utnyttjas bättre. Göra det möjligt för kulturaktörer att finna nya arrangörer. Och för medborgarna att utveckla kulturella nätverk.

Synliggör offentliga arrangemang för barn och unga med hjälp av smart digital teknik. Viktigt att det görs på flera språk.

När det gäller idéer för hur vi utvecklar dialogen tillsammans med andra ...

– Starta regionala scenkonst-dagar (alt kulturdagar-) för barn och unga. Där företrädare för kommuner, producenter av barnkultur, Högskolor inom konst o kultur och forskare m.fl möts. Innehåll: föreställningar, gemensamma seminarier, diskussioner, goda exempel mm. Syfte: Inspirera, bidra till konstnärlig utveckling, ge ökad kunskap etc till alla som arbetar professionellt med kultur för barn och unga.

– Bilda en scenkonstgrupp (scenkonstråd) med regionala institutioner, centrumbildningar inom scenkonstområdet och kommunala verksamheter.

Syfte att skapa en gemensam plattform för att nå ut med kultur för barn och unga ur ett brett och kompletterande perspektiv. Synliggöra program/aktörer och utbyta idéer uppmuntra samarbeten och samordna marknadsföring. Scenkonstgruppen kan också ha som uppdrag att producera den regionala kulturdagen.

– Att vart tredje år genomföra ett kulturting. Där kulturlivet och politiker träffas i ett dialogmöte kring roller, förutsättningar och villkor. Syfte: att genom dialog utvärdera kulturstrategin och kulturens roll i regionen inte innehållet i konsten. Görs med företrädare för bransch, civilsamhälle m.fl

4.2 Att stärka möjligheterna till konstnärlig utveckling

Prioriteringar: *(Teatercentrums inpass)*

För att stärka möjligheterna till konstnärlig utveckling bör följande prioriteras:

- Att möjliggöra för internationella och interkulturella samarbeten och dialoger

Exempelvis genom att uppmärksamma vad fria aktörer gör utomlands.

- Att kontinuerligt utvärdera det offentliga stödet inom kulturområdet för att säkerställa dess relevans och aktualitet

Det är synnerligen viktigt med tanke på de senaste tidens händelser att man även utvärderar arbetsplatsens funktionalitet, som en del av kvaliteten. Fungerar på en professionell nivå?

- Att belysa den kulturella infrastrukturen bland annat genom kartläggningar

Nej, det torde finnas tillräckligt med underlag. Nu behövs handling.

- Identifiera former för skapande för regionala kulturnoder med tidsbegränsade uppdrag område som är i behov av större spridning och kunskapsutveckling i länet

Hm! Teatercentrum ser hellre att länet utvecklar tankar kring residens och utvecklar vad ett residens kan vara. Då behålls kunskapen istället för att den dräneras när uppdraget upphör. Kulturen är inge plats.

- Att arbeta med frågor kring kompetensutveckling för exempelvis kulturskapare och kommuner för att stärka den konstnärliga utvecklingen

Teatercentrum bidrar gärna med kunskap från regionala projekt där vi är inblandade i övriga delar av landet. Vi tänker bland annat på WASS som äger rum i Skåne och är på gång i Västra Götaland. I WASS samarbetar producenter och arrangörer kring repertoar och marknadsföring. Digital utbudsdag som både är ett format för att synliggöra föreställningar digitalt och möjlighet att streama. Kompetensutveckling inom ramen för kultur och kreativitet i Västmanland kring att göra teater för små barn om svåra ämnen, utveckla avancerade lösningar för styrning av ljud, ljus m.m med enkel och billig teknik för turnébruk. Hur man bidrar till mångfald och skapar nya nätverk för skapande genom KVISK och Yrkehögskolan i Bollnäs.

Att utreda vidare

– betydelsen av en regional nivå för scenkonsten i Stockholm län

– Kulturproducenternas möjligheter att vara verksamma i länet och möjligheter att nå ut med sina föreställningar

– införandet av digitala verktyg som underlättar för arrangörer och medborgarna kan få tillgång till kultur

Avslutande ord

Vi hoppas att Stockholms Läns Kulturstrategi tar tillvara de fria aktörer möjligheter till konstnärlig utveckling och nå ut med sitt konstnärskap till förmån för alla invånare i länet men särskilt för regionens barn och unga.

Anders Lorentzon

Verksamhetsledare Östra Regionen/Regional manager

+46 (0)707 42 65 60

anders.lorentzon@teatercentrum.se

Teatercentrum Östra

Hornsgatan 103

117 28 STOCKHOLM